

VESTNIK

Prosvetne zveze v Ljubljani.

Zakaj posvečamo to številko Mohorjevi družbi?*

Zaradi tega, ker je to naša dolžnost. Prosvetna zveza ima namen, da pospešuje organizacijo prosvetnega dela med našim narodom. Poleg cerkve in šole se pa nobena slovenska organizacija glede zaslug za ljudsko izobrazbo ne more meriti z Mohorjevo družbo.

Ne bomo tu naštevali, koliko milijonov knjig je prišlo po Družbi med naše ljudstvo. Mohorjevi družbi je uspelo, da je postala naša prava ljudska potreba. Ko postajajo v pozni jeseni noči dolge, zlasti ko novi sneg zapre ljudi v stanovanja, takrat prinaša Mohorjeva knjiga v tisoče naših domov podobno veselje kakor Miklavž otrokom. In če je v knjigah kaka povest, ki posebno ustreza ljudskemu mišljenju, postane nje vsebina v kratkem času skupna last vaščanov in predmet razgovorov. Tako ustvarja Mohorjeva knjiga enotnost mišljenja našega ljudstva in je orodje, s katerim lahko duševni voditelji družbe spravijo med najširše plasti naroda vse misli in smernice, po katerih naj se ravna narod.

V tem oziru se ne more meriti z Mohorjevo družbo ne organizacija izobraževalnih društev ne politično časopisje.

Ogromno kulturno delo so izvršila med nami izobraževalna društva s tisočermi predavanji in gledal. igrami, z gojenjem petja, z razširjanjem knjig itd. Nekako krščansko viteštvo vzgaja med nami Orel in

v naši kulturni zgodovini bo živela »Virago vitrix« in ž njo slika čistega ognja, ki je gorel v tej organizaciji. Toda z izobraževalnimi društvi in z Orli je kakor z magnetom: njih moč in vpliv pojemata z oddaljenostjo od središča. Bližnja okolica še hodi k društvenim prireditvam. Če pa vzamemo naše gorske kraje, ki nimajo svoje župnije, pa vidimo, da se ljudje društvenega življenja pri fari takorekoč nič ne udeležujejo. Predaleč jim je! Kdo bo hodil pozimi in morebiti še ob slabem vremenu uro daleč in še dalj k igram, k vajam, k predavanjem? In tako naše kulturne organizacije ne morejo pomagati baš tistim krajem, ki jim je že itak kultura težje dostopna.

Mohorjeva knjiga pa lahko pride v zadnjo gorsko kočjo! V zimski zasneženosti in zapuščeniosti je ona prijeten družabnik in učitelj.

Tudi časopis je ne more nadomestiti. V naših časih je časopis predvsem organizator boja, glasilo bojne čete, ki se bo ob volitvah merila z nasprotniki. Odveč bi bila vsaka beseda, ki bi naglašala silni pomen časopisja. Toda knjige časopis vendar ne nadomesti. Saj je znano, da mladina in zlasti ženske v časopisu najrajši berejo listek. »Domoljub« se je bil v prvih letih svojega obstanka najbolj razširil baš radi svojih ljudskih povesti. In usoda časopisova je, da živi le od danes do jutri: izide, se prebere in raztrga, dostikrat še preden izide nova številka. Knjiga se pa lahko ozira na želje starega in mladega sveta, moških in žensk. Ni navezana na nobe-

* Nobeno društvo, ki se imenuje izobraževalno (prosvetno), naj ne stori te sramote svojemu imenu, da ne bi vseh možnosti poskusilo, kako bi dvignili v župniji število udov Mohorjeve družbe.

no stranko. Njena beseda je radi tega lahko mirnejša. Saj njena vsebina ni namenjena samo za danes, ampak še leta in leta bo mladi naraščaj v hiši srkal iz nje duševno hrano.

In čim bolj smo Slovenci razdeljeni po strankah, tem bolj smo potrebni skupne vezi, ki naj nas druži in ustvarja med nami v nešteto vprašanjih skupno javno mnenje. Ta skupna vez pa more biti samo organizacija, kakršna je Mohorjeva družba. Kajti »verska tla so rodovitna tla; le na njihovi podlagi je pri našem narodu mogoč uspešen napredek in Bogu bodi hvala, da je tako!« (Krek.)

In zopet: čim bolj smo Slovenci razdeljeni po raznih državah, ki vsaka po svoje vpliva na našo miselnost, tem bolj nam je potrebna vsaj ena organizacija, ki je nam vsem skupna in ki ustvarja med nami enako miselnost. Bratje onstran zeleno-belo-rdečih mejnikov, bratje v Korotanu, v Ameriki, na Westfalskem, na Mažarskem, bratje, razstrešeni po raznih mestih Jugoslavije in drugod, ne pozabite na to!

Mohorjeva družba je torej življenjska potreba našega naroda. Če kje hira, občutijo to povsod naši ljudje kot bridkost. Človeku se milo stori, če bere tožbo Slovenca na Westfalskem:

»Razen pomanjkanja živeža imamo tudi veliko drugo pomanjkanje. Mislim na pomanjkanje knjig. Bili so časi, ko smo vsaj enkrat na leto dobili Mohorjeve knjige iz domovine. To je bil praznik za nas, ljub pozdrav iz domovine. Kako težko smo čakali na te knjige in kakšno veselje, ko smo jih dobili! Sedaj pa smo čisto zapuščeni. O, pošljite nam tudi knjig...« (»Slovenec« dne 27. nov. 1923.)

Ta zapuščenost glede knjig Družbe sv. Mohorja pa vlada sedaj po neštetihi slovenskih naselbinah izven Jugoslavije in v Jugoslaviji. Vojna je tudi Družbo strašno razbila. Leta 1918. je štela dobrih 90.000 udov, letos pa samo 43.809, torej niti polovico nekdanje višine. Od lanskega leta smo zopet nazadovali za 1150 udov. Te številke morajo v vsakem, ki se zaveda pomena Družbe, vzbuditi

sklep: **Tako ne sme iti naprej! Niti za enega člana ne sme nikdar več število pasti, pač pa moramo hiteti nazaj proti nekdanji višini.** In to prav posebno še sedaj, ko imamo upravičeno nado, da bo Družba pod Finžgarjevim uredništvom dosegla svojo klasično višino.

Kaj torej storiti?

Obručamo se na vse, ki morejo pri agitaciji za pristop k Mohorjevi družbi kaj pomagati, da se naj z ljubeznijo oklenejo dela za zopetno povzdigo števila udov. Največ bodo lahko storili duhovniki, ko bodo prihajali ljudje po knjige in po drugih opravkih v župnišče. Za razširjenje cerkvene bratovščine se bodo zavzele tudi Marijine družbe. A tudi vsako naše izobraževalno društvo naj vstopi letos v krog širiteljev Mohorjeve družbe! Vsako društvo naj se v odborovi seji posvetuje o vprašanju, kaj bi moglo društvo na tem polju storiti. Največkrat bo bržkone kazalo razdeliti si okoliš izobraževalnega društva na manjše odseke, v katerih bodo posamezni društveniki prevzeli agitacijo za nabiranje udov od hiše do hiše. Mnogo je naših hiš, kjer bi gospodar na onih 20 dinarjev niti ne gledal bogvekak, pa vendar nima knjig naročenih. Nikdo ga ne podreza v pravem času. Morebiti bo odbor smatral za umestno, da priredi o Družbi kratko predavanje ob priliki kakke druge prireditve: pred igro naj n. pr. spregovori kak društvenik par bodrilnih besed. To bo bržkone več pomagalo kot prireditve posebnega predavanja o Družbi, ker k igri pride več ljudi nego k samemu predavanju. Odbor društva se bo tudi posvetoval o tem, s katerimi drugimi organizacijami naj stopi v stik glede nabiranja udov. Marijine družbe smo že omenili. Tu bo voditelj kongregacije organiziral vso stvar. **Posebne upe pa stavimo na Orle.** Mlade fante ne bo strašila ne zima ne slaba pot, da bi ne vršili tega važnega kulturnega dela.

Prosimo tudi naše časopisje, da posveča Družbi največjo pozornost in da pri naša statistiko o naraščanju in o padanju števila udov v posameznih krajih. Svočas je »Slovenec« vsako leto na dol-

go in široko poročal o stanju Družbe v posameznih župnijah in vestno opozarjal na vsak tozadevni napredek.

Odbornike izobraževalnih društev pa prosimo ponovno: Ne pozabite staviti na dnevni red ene izmed sej v najbližjem času tudi točke: **razgovor o nabiranju**

udov za Mohorjevo družbo v našem okolišu.

Izdali smo ta spis v Vestniku z edino željo, da bi število udov Mohorjeve družbe v prihodnjem letu pričalo, da ni bila številka napisana in razposlana zaman.



Nekaj o zgodovini Družbe sv. Mohorja.

Trije možje, ki jih s ponosom beleži naša kulturna zgodovina, so postavili temeljni kamen naši Družbi, trije organizatorji na različnih poljih. Cerkveni in šolski organizator škof Anton Martin Slomšek, ki je sprožil misel za nje ustanovitev in jo kot škof vedno vneto podpiral, ljudski organizator Andrej Einspieler, ki je organiziral družbin aparat, da je začel dobro funkcionirati, in veliki organizator duševnega dela med Slovenci, skromni in delavni Anton Janežič.

Na skrajni severni meji našega slovenskega ozemlja se je rodila, v mestu, ki se je pod Janežičevim in Einspielerjevim vodstvom začelo razvijati v kulturno in politično slovensko središče. Poleg Slomskega, ki je mnogo let preživel v Celovcu, kjer je v bogoslovju kot bogoslovec in pozneje spiritual utrl slovenski besedi pot, ki je zapustil sled svojega delovanja v poznejši Akademiji slovenskih bogoslovcev v Celovcu, katera je navadno zborovala v »Slomškovi dvorani«, sta bila Rožana Einspieler in Janežič duša društvenega delovanja v začetku. Če pravimo »društvenega« delovanja, je to pravilno, kajti od l. 1853. (oz. 1852) do 1860 je bilo društvo, šele l. 1860. so jo preustrojili v bratovščino, družbo, ki jo je papež Pij IX. potrdil 18. maja 1860, krški knezoškof pa 5. junija istega leta.

Da je preustrojitev v cerkveno bratovščino bila Družbi le v prid, naj pojasni jo številke. Dočim so bili v nji od 1852. do 1860. skupaj komaj 5204 udje, ki so prejeli 20.252 knjig, je število med leti

1860. do 1870. naraslo v letu 1870. na 16.175. Prejeli so skupaj že 97.050 knjig. Skupno število družbenikov med 1860 do 1869 pa je znašalo 45.759, ki je prejelo 252.765 knjig. Med 1870 do 1879 je število naraslo od 16.175 na 25.333, skupno število 227.226 udov in prejelo 1.337.223 knjig. Med 1880 do 1891 je število naraslo od 25.430 do 51.827 udov. Skupno število udov v teh letih 415.672 je prejelo 2.494.034 knjig. Od 1890 do 1895 je število poskočilo od 48.084 na 72.097, leta 1895. so družbeniki že prejeli 432.582 knjig. Leta 1900. je bilo število članov 78.596, ki so prejeli 471.576 knjig, leta 1905. 83.572 članov, prejetih knjig že nad pol milijona v enem letu: 501.432. L. 1910. je štela Družba 85.789 članov, ki so prejeli 514.734 knjig. Število članov je l. 1915. padlo na 74.314, a je doseglo leta 1918. ob koncu svetovne vojne, v letu, ko smo ustanavljali svojo državo, ko je bilo vse sito vojne in si želelo utehe in razvedrila zopet v duševni hrani, **90.512.**

Evropski mir je nas Slovence razdelil na 3 države. Treba je bilo zbirati raztresene ude Mohorjeve družbe, treba je bilo delovati na to, da postane **Družba zopet vseslovenska kulturna ustanova, ki mora biti skupna vez vseh Slovencev, raztresenih po vseh evropskih, afriških, avstralskih in ameriških državah.** Goriška nadškofija se je oglašila letos z 2970 udi, krška, kar je je pod republiko Avstrijo, z 2952, tržaško-koprška s 688, Amerika z 558, Afrika s 60, razni kraji s 355, ljubljanska, kar je je pod Julijsko Benečijo z 921. Pogrešamo še v večjem številu naših ljudi na Dunaju, v Gradcu in po gornještajerskih

* Osnutek predavanja.

industrijskih krajih ter po Westfalskem. Slaba nemška valuta je bila vzrok, da letos niso pristopili, vezi so pa tudi z westfalskimi Slovenci zopet upostavljenе. Tako upamo, da bodo sčasoma zopet vsi razkropljeni Slovenci dobili vsaj eno skupno streho, ki jim jo bo nudila Mohorjeva družba. Neki gospod v Ptuj mi je dejal: »Danes se mi pa zdi, kakor bi bil zopet doma na Gorenjskem. Prišle so Mohorjeve knjige in leže doma na mizi, kakor so ležale doma pri starih v očetovi hiši. Prav vesel sem jih.« V teh besedah je izražena velika vse-slovenska ljubezen, ona ljubezen, ki mora spajati razkropljeno slovensko čredo. In ta ljubezen mora prešiniti ves naš narod od gospoda do zadnjega hlapca, od gospe do zadnje delavke. Vzbujajmo jo s smotrenim delom!

Na milijone in milijone knjig je šlo po Mohorjevi družbi med naš narod. Natančno statistiko o tem objavim ob drugi priliki.

Ugovarjali pa boste: »Kaj milijoni, kaj bukve na cente in vagone in na vlake! Ali so prinašale narodu tečne duševne hrane?«

Bodimo odkritosrčni! Nekaterе so, nekatere niso. Ne merimo izobrazbe po kilah, merimo jo po jedru!

Kot bratovščina je gotovo izpolnila svojo dolžnost, včasih boljše, včasih slabše. Slomškovo Djanje svetnikov, Življenje svetnikov in svetnic božjih, Slov. Gofine, Volčičevo Marijino življenje, Kocjančičevo Kristusovo življenje, Lampe-Krekove Zgodbe, Cecilija I. in II. del, knjige škofa dr. Jegliča, razni dobri molitveniki so gotovo pospeševali versko-nravno življenje našega ljudstva.

Einspielerjev »Šolski prijatelj« je leta 1854. in 1855. učil slovenske učitelje, slov. starše, slov. otroke. In če stavimo na mladinsko knjigo dandanes višje zahteve kakor prej, vendar Stritarjeve Lešniki in Jagode s pridom zabavajo našo deco, ki jo je kratkočasil tudi ob Zimskih večerih. Tudi več zvezkov Meškovih spisov za mladino je izdala Družba. Kako pa naj starši vzrejajo svoje otroke,

je učil že dr. Ivan Tavčar v Koledarju leta 1872.

Družba se je brigala tudi za gospodarski in zdravstveni napredek slovenskega ljudstva. Že leta 1867. je izdala Fr. Jančarjevega »Umnega vinorejca«, kateremu je leta 1869. sledil Umni gospodar istega pisatelja. Dr. Janko Sernec je izdal Nauk o gospodinjstvu, koroški bučelar župnik Sumper v Skočidolu pa Slovenskega Bučelarčka. Ferdo Kočvar je spisal za trgovce Kupčijo in obrtnijo (1872), Govekar pa istega leta Umnega živinorejca. Trto smo znali gojiti, a kletarstvo je bilo zanemarjeno, zato je leta 1873. sledilo dr. J. Vošnjakovo Umno kletarstvo, pozneje pa je Kosi izdal Umnega kletarja. Dobro je, če ima človek zdravnika doma; zato je romal leta 1874. Volčičev Domači zdravnik med ljudstvo. Ta se je že postaral, zato je pa Kneipp v Podgočevi izdaji prišel ljudi zdraviti, dr. Vedenik pa je povedal, kako si ohranimo ljubo zdravje. Bolnik potrebuje pa tudi postrežbe, to postrežbo bolnikom je preskrbel leta 1899. dr. Homan. Novi časi so prinesli novih iznajdb na gospodarstevu polju. Povše je izdal Umnega kmetovalca, Vošnjak pa je poučil ljudstvo v lepih spisih v Koledarju o hranilnicah in posojilnicah ter drugih socialnih ustanovah. Fr. Kuralt je izdal 1878 Umnega sadjerejca. Za enkrat dovolj gospodarskih knjig. Preteklo je 10 let — zopet nove stvari! 1890 je prišel Domači živinozdravnik živino zdraviti, Cilenšek je menda preobširno učil, katere rastline so škodljive, Dular je izdal 1894—1895 Umno živinorejo, Rohrman pa Poljedelstvo, Koprivnik Domačega vrtnarja, Lakmayr pa Umnega čebelarja itd. itd. In koliko je gospodarskih spisov v Koledarjih! Družba je skrbela tudi za materielno kulturo našega naroda.

Početki slovenskega pripovedništva so združeni z Mohorjevo družbo. Tu je izšla Ciglarjeva Deteljica in Kortonica; kritik Levstik jo je pohvalil. Janežič je vzgajal v Večernicah Jurčiča: Prazna vera (Kol. 1864), Juri Kozjak — slovenski janičar, Uboštvo in bogastvo (1865),

Spomini starega Slovenca (1865), Grad Rojine (1866), Ponarejeni bankovci (Večernice 1880). Dr. Sket je izdal priljubljeno ljudsko povest o lepi Rožanki Miklovi Zali.

Ko se je po Janežičevi smrti premaknilo kulturno literarno središče na Dunaj in pozneje v Ljubljano, je nastopila v Večernicah stereotipna Mohorska povest. Še le novejši čas je zopet upostavljal v pesništvu in pripovedništvu deloma aktivno bilanco z ilustriranimi Jurčičevim Desetim bratom, z Gregorčičem, s Slovenskimi baladami in romancami, s Cankarjevimi Tremi povestmi, katere je naročilo, akoravno so bile uvrščene kot sedma knjiga, **30.000 udov**, ter z Detelovimi in Pregljevimi povestmi. Pač nobena Cankarjeva knjiga ni doživela tolike naklade! Upajmo, da bo sledila še lepa vrsta Finžgarjevih povesti ter drugih dobrih pisateljev domačega in tujega slovstva. Da, tudi tujega! Odbor je grešil v tem, da je do novejšega časa odklanjal prevode, oziroma si jih ni oskrbel. — V aktivno kulturno bilanco spadajo brezdvomno tudi Vavpotičeve, Šantlove in nekatere Koželjeve in Cotičeve ilustracije.

Za popularizacijo znanstva je Družba mnogo storila. Omenjam našega Brehma

Erjavca, Domače in tuje živali v podobah, Naše škodljive živali v podobi in besedi; prezreti ne smiemo Schreinerjeve Fizike, ki bi bila zopet potrebna. Če je dr. Tavčar izdal Slovenskega pravnika pri Družbi, potem Družba vendar ne more biti tako »nekulturna«. Na polju zgodovine pa je storila gotovo v polni meri svojo dolžnost. Živo bi potrebovali novo Občno zgodovino, ki jo je tako lepo spisal Starè. Grudnovno Zgodovino slovenskega naroda nadaljuje dr. Mal. Spoznali smo Kitajce in Japonce ter Avstralijo in njene otoke, izmed slovanskih držav pa dosedaj samo Bolgarijo in Srbijo. Druge morajo slediti! Spoznali smo Slomška v dr. Medvedovi obleki, spoznati moramo tudi Einspielerja Andreja in druge slovenske in slovanske kulturne delavce.

Po Aljaževi pesmarici je Družba povzdignila petje med narodom. To so knjige, ki so zakladnica narodne omike, ki so kulturna zakladnica.

Družbi sv. Mohorja je treba tudi danes kakor ob njenem rojstvu Slomškove gorečnosti in lepega gesla: »Malo govoriti, veliko delati,« Einspielerjevega dela in Janežičevega organizatoričnega talenta za slovensko duševno delo!

Fr. Kotnik.



Pravila Katoliškega prosvetnega društva

v

§ 1.

Društvo se imenuje: Katoliško prosvetno društvo v

§ 2.

Društvo ni politično in je član Prosvetne zveze v (Ljubljani ali Mariboru).

§ 3.

Namen društva je:

1. Krepiti med člani versko, narodno in gospodarsko zavest, izobraževati jih na temelju naukov katoliške Cerkve, zlasti še krščanskosocialnih načel, umsko, нравno in telesno;

2. skrbeti za njih strokovno izobrazbo;
3. navajati jih k varčnosti in treznosti;
4. prirejati jim zdravo, pošteno zabavo.

§ 4.

Društvu služijo v dosego namena sledeča sredstva:

1. društvena čitalnica in knjižnica;
2. poučna predavanja, govori, shodi, izleti, tečaji itd.;
3. poštena zabava, kakor: petje, godba, igre, gledališke predstave, deklamacije, telovadba itd.

Odbor v dosego teh sredstev ustanavlja odseke. Člani odsekov morejo biti le člani društva. Delovanje odsekov ureja

poseben poslovnik, potrjen od občnega zbora Prosvetne zveze.

§ 5.

Denarna sredstva si društvo zbira:

1. s članarino in vpisnino, ki jo določa občni zbor;
2. s čistim dohodkom društvenih prireditelj;
3. z darili in volili.

§ 6.

Ako si društvo nabavi svojo zastavo, ki mora biti odobrena od pristojnega političnega oblastva, se ž njo udeležuje izletov, slavnosti in pogrebov umrlih članov.

§ 7.

Društvo je ustanovljeno, ko pristojna oblast potrdi pravila, ko pristopi društvu vsaj 25 članov in se na ustanovnem občnem zboru, ki ga skliče predlagatelj teh pravil, izvoli odbor.

§ 8.

Člani so: redni, podporni, ustanovni, častni.

1. Redni član more postati vsak katoličan kateregakoli spola, ki je dovršil 15. leto in ga je odbor sprejel. Proti sklepu odbora v tem oziru ni ugovora in odbor radi odklonitve ni dolžan dati pojasnil.

Člana, ki nasprotuje društvenemu namenu, sme odbor izključiti, izključeni član pa se sme pritožiti na občni zbor.

Kdor sam izstopi, mora to naznaniti pismeno odboru, ki sme zahtevati zaostalo članarino.

2. Podporni član je, kdor plača najmanj petkratni znesek članarine letno in ga sprejme odbor.

3. Ustanovni član je, kdor plača najmanj stokratni znesek članarine enkrat za vselej in ga sprejme odbor.

4. Častne člane imenuje občni zbor le s predhodnim odobrenjem Prosvetne zveze.

Člani pod 2, 3, in 4 nimajo aktivne in pasivne volivne pravice.

§ 9.

Člani so dolžni: redno plačevati članarino, izpolnjevati hišni red, vršiti pravila in določbe poslovnika Prosvetne zveze, gojiti medsebojno spoštovanje in vzajemnost, braniti društveni ugled in po možnosti podpirati društvene namene.

§ 10.

Člani imajo pravico:

1. udeleževati se društvenih prireditelj;
2. posluževati se društvene knjižnice in čitalnice;
3. udeleževati se občnih zborov, na njih govoriti in staviti predloge; voliti in voljeni biti pa morejo le redni člani;
4. za vsacega umrlega člana poskrbi odbor častno spremstvo z zastavo pri pogrebu in sv. mašo, katere se udeleže po možnosti vsi člani.

§ 11.

Delo v društvu vodi in oskrbuje:

1. odbor,
2. občni zbor.

§ 12.

Odbor sestoji iz 4 (v manjših) ali 8 članov (v večjih društvih) kateregakoli spola, ki jih voli občni zbor za eno leto. Odbori z 8 člani volijo izmed sebe v prvi seji: predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, knjižničarja, gospodarja, odbornika za treznostno delo in odbornika za narodnoobrambno delo. Odbori s 4 člani volijo: predsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja, ki si privzemo še vsak po eno nalogo preje naštetih odbornikov.

Ako med letom kak odbornik odstopi, sme na njegovo mesto izvoliti odbor družega člana.

Vsak pravilno ustanovljen in delujoč odsek društva izvoli po enega zastopnika z vsemi pravicami in dolžnostmi v društven odbor, ki zastopa svoj odsek, dokler ga ta ne odpokliče.

§ 13.

Delo odbora. Odbor:

1. sprejema nove člane z dvetretjinsko večino;

2. oskrbuje društveno premoženje;
 3. podaja letne račune;
 4. skuša s sredstvi (§ 4) pospeševati namene (§ 3) društva, ureja in nadzira sodelovanje članov in odsekov (§ 9) ter skrbi za napredek in razvoj društva po pravilih in poslovniku;

5. po možnosti in potrebi ustanavlja nove odseke;

6. pošilja svojega zastopnika, ki ima vse pravice odbornika, k sejam, prireditvam in na občne zборе odsekov.

Odbor je sklepčen, ako so bili povabljeni k seji vsi odborniki in je navzočih od 8 vsaj 5, od 4 vsaj 3 člani odbora.

Kadar bi bila zadržana priti k seji predsednik in podpredsednik, ima predsednik, oziroma podpredsednik pravico določiti, kateri odbornik vodi sejo.

Način vabila k seji določi odbor v prvi seji z dvetretjinsko večino.

Odborovi sklepi so veljavni, če jih sprejme nadpolovična večina navzočih odbornikov (izjemi sta točka 1. in prejšnja); pri enakem številu glasov odloča predsednik seje.

O vsaki seji se mora takoj sestaviti zapisnik, ki obsega vse sklepe. Podpišeta se predsednik in zapisnikar pri seji.

§ 14.

Predsednik ali podpredsednik vodi društvo in je zastopa na zunaj, predseduje odborovim sejam in občnim zborom ter izvršuje društvene sklepe.

Vsačo društveno listino, razglasilo in potrdilo podpisujeta predsednik (če je ta zadržan, pa podpredsednik) in tajnik. Blagajniške zadeve podpisujeta predsednik (če je zadržan pa podpredsednik) in blagajnik.

§ 15.

Redni občni zbor sklicuje vsako leto dvakrat (v aprilu in septembru) predsednik, če je zadržan, pa njegov namestnik. Redne volitve se vrše le na občnem zboru v septembru.

Predloge za občni zbor morajo člani in odseki izročiti pismo vsaj 3 dni preje odboru.

Izredni občni zbor se skliče:

1. kadar to zahteva odbor;

2. če to zahteva tretjina vseh članov v pismeni vlogi na odbor z navedbo predmetov posvetovanja in sklepanja.

Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora se mora objaviti vsaj 8 dni preje z razglasom, ki se nabije vidno v društvenih prostorih.

§ 16.

Občni zbor društva ima pravico:

1. izvoliti odbor in 3 preglednike računov in poslovanja odbora;

2. izvoliti razsodišče 3 članov;

3. sklepati o predlogih odbora in članov;

4. sklepati o računu in proračunu;

5. imenovati častne člane s predhodnim odobrenjem Prosvetne zveze;

6. določiti letno članarino za društvo in odseke v skladu s sklepi občnega zbora Prosvetne zveze.

Zapisnik občnega zbora podpišeta predsednik in zapisnikar občnega zbora.

Če občni zbor ne odobri poročila odbora, izvoli komisijo 5 članov, ki preišče poslovanje tega odbora in o tem poroča na prihodnjem občnem zboru.

§ 17.

Občni zbor je sklepčen brez ozira na število navzočih (izvzemši § 20. t. 1.).

Sklepi veljajo, če jih sklene nadpolovična večina navzočih (izvz. § 20. t. 1.).

Pri enakosti glasov odločuje predsednik občnega zbora.

§ 18.

Občni zbor voli 3 preglednike za eno leto. Izvoljen sme biti za preglednika le član, ki ni že odbornik.

§ 19.

Prepire med člani v društvenih zadevah razsoja odbor, prepire med člani in odborom pa društveno razsodišče 3 članov, ki za vsak slučaj posebej izmed sebe izvolijo enega za predsednika, vsaka prepirajoča se stranka pa po enega prisodnika.

Tako razsodišče razsoja z absolutno večino; proti njegovemu sklepu ni privziva.

§ 20.

Društvo se razpusti:

1. če to sklène občni zbor v navzočnosti treh četrtin vseh članov z dvetretjinsko večino;

2. če je razpusti pristojna oblast.

Ako se društvo razpusti, pripade vse društveno premoženje Prosvetni zvezi v (Ljubljani ali Mariboru), ki je porabi za ustanovitev novega društva z enakim ali podobnim namenom v

Ako se društvo v teku 3 let ne more ustanoviti, pripade njegovo premoženje Prosvetni zvezi v (Ljubljani ali Mariboru). Ako pa bi ta Prosvetna zveza ne obstojala več, pripade vse premoženje

da je izroči društvu z enakim ali podobnim namenom, ki se ustanovi v teku 3 let po razdružitvi v

Če bi tudi to ne bilo mogoče, se premoženje porabi v namene krščanske dobrotelčnosti. Kam, določijo z nadpolovično večino člani zadnjega odbora, ki jih skliče najstarejši med njimi.

Da se izvrše ta določila, mora skrbeti tisti, ki je bil v to pooblaščen od zadnjega občnega zbora. Ako bi se pa to ne zgodilo, mora skrbeti za to zadnji društveni predsednik.

* * *

Ta pravila so bila sprejeta na občnem zboru SKSZ v Ljubljani 15. nov. 1923 in v Mariboru 6. dec. 1923, obenem pa tudi predlog 2. (str. 93 Vestnika št. 11/12. iz l. 1923): Nova enotna društvena pravila so dolžna sprejeti v teku 1 leta vsa včlanjena društva.

Dopustno je le sledeče dostaviti enotnim pravilom:

1. K imenu »Katoliško prosvetno društvo« še najznačilnejši pridevek iz prejšnjega naslova pri starejših društvih, n. pr.: K. prosv. dr. Blaž Potočnikova či-

talnica v Št. Vidu, K. prosv. dr. sv. Jožefa v Tržiču, K. prosv. dr. Soča v Novem mestu, K. prosv. dr. Krek v Olševku, K. prosv. dr. Edinost pri Sv. Juriju v Slov. Goricah. Vendar naj raje opustite pridevke.

2. Štajerska društva vstavijo v § 2. (je član Prosvetne zveze) v Mariboru, kranjska pa: v Ljubljani.

V § 12. (število odbornikov) ali 4 (v društvih do 50 članov) ali 8 (pri več kot 50 članih) odbornikov, v § 13. glede sklepčnosti 5 ali 3.

4. V § 20 (Kam pripade premoženje društva ob razidu ali razpustu) štajerska društva vstavijo »v Mariboru«, kranjska »v Ljubljani«, na drugem mestu pa — če bi zveze tudi več ne bilo — kdo v tem slučaju prevzame premoženje (navadno župni urad domače župnije).

Kdaj in kako bi sprejelo naše društvo nova pravila?

Pri prvi zgodni priliki skličite izredni občni zbor z edino točko: sprememba pravil. Naznanite ga Prosvetni zvezi in okrajnemu glavarstvu (1. 8 dni, 2. 2 dni preje). Poskrbite za zadostno udeležbo!

Potem pošljite Prosvetni zvezi: prepis zapisnika občnega zbora, po 1 izvod novih pravil in starih (druge 4 zveza izgotovi), od predsednikâ in tajnika podpisano prošnjo za spremembo pravil (brez naslova) in 40 Din (za koleke in poštnino). Vse drugo vam oskrbi Prosvetna zveza sama.

Kakor vidite, trud in stroški niso ravno preveliki, velika pa bo korist od enotnosti in reda v organizaciji, ko bodo vsa društva imela enaka pravila.

Ako bi kako društvo želelo še drugih sprememb, naj tega ne stavi v pravila, ampak kot sklep občnega zbora zapiše v zapisnik občnih zborov in uveljavi v društvenem življenju — uspeh bo isti.

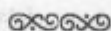
Prosimo, da prav kmalu to uredite in le potom Zveze, ker bo to najhitreje in najceneje! Pozneje vam bo tudi pri nabavi nove štipilje Zveza rada pomagala.



Poslovnik Prosvetne zveze.

Po sklepu občnih zborov SKSZ v Ljubljani 15. nov. in v Mariboru 6. dec. 1923 je Prosvetna zveza poslala poslovnik na vpogled društvnikom v Maribor, Tržič, Kamnik, Komendo, Vič, Novo mesto in Kropo, ki so ga pregledali in dostavili svoje pripombe. Zveza zdaj na podlagi teh pripomb izdeluje poslovnik v končni obliki za tisk. Poslovnik bo za tisk prirejen že v januarju, tiskati pa ga bo mogoče le tedaj, če

društva vnaprej naroče in vplačajo vsaj po 2 do 4 izvo-de, ker Zveza ne more sama založiti toliko denarja. Poslovnik bo stal izvod Din 10, 5 izvodov skupaj 45 Din za one, ki vnaprej plačajo, pozneje bo najbrže treba plačati več. Prosimo torej, da ga takoj naročite, večja društva vsaj po 4 izvo-de ali več, manjša vsaj po 2, obenem pošljite denar. Ne prezrite tega, drugače poslovnika še dolgo ne bo!



Načrt razdelitve prosvetnih okrajev (okrožij).

Eden najvažnejših predlogov odbora Prosvetne zveze, ki je bil sprejet na občnem zboru 15. novembra 1923, je ustanovitev okrajev. Morda največ je bilo krivo slabega stanja zveze zadnja leta pomanjkanje življenja sposobnih, delavnih okrajnih odborov, ki bi budili, podpirali, urejevali in nadzirali urejeno prosvetno delo svojega okraja, pa tudi imeli sredstva za to.

Poživili smo in popolnoma uredili lani Prosvetno zvezo, ki vrši po jasnem, praktičnem načrtu hitro tako dolgo zanemarljive naloge centrale. Letos moramo ostvariti in urediti prosvetne okraje. Stari dekanijski odbori se niso obnesli. Se tudi niso mogli, ker so bili preveliki po obsegu in ker niso imeli dohodkov. Teh dveh napak se moramo sedaj varovati, okrajne odbore pa na vsak način moramo osnovati, ker jih za ureditev in poživitev cele prosvetne organizacije nujno potrebujemo.

Kaj naj delajo okrajni odbori? Skrbe za medsebojno pomoč društev v okraju, za redno poslovanje in revizijo teh društev, pobere letno članarino, naročnino za Vestnik i. dr. datjave društev za zvezo, pripravljajo ustanovitev novih društev, organizirajo skupne prireditve, gostovanja pevcev, igralcev itd., skrbe za predavatelje (isto predavanje se vrši lahko zapored v vseh društvih), zamenjavo knjižnic, gardero-

be itd., nabavijo okrajni skioptikon (mogoče tudi nekaj vrst slik za skioptična predavanja), stroj za vezavo knjig itd., posredujejo med zvezo in društvi itd.

Da bo odbor lažje delal in bo imel manj izdatkov, bodo okraji mali, odbor maloštevilen (predsednik, tajnik in blagajnik — ožji odbor za poslovanje; za gotove naloge bodo spadali v odbor še tudi po en zastopnik za vsako vrsto od-sekov: pevskih, dramatičnih, telovadnih, godbenih, ženskih, knjižnic itd.), po možnosti izbran izmed blizu skupaj stanujočih članov. Imel bo vsaj dvomesečne seje, pa 2 občna zbora v letu (volitve le ene). Dohodke dobi od članarine i. dr. dajatev, ki jih plačujejo društva zvezi in sicer tako, da pobere od društev denar, ga pošlje zvezi in dobi od nje vrnjeno eno celo tretjino nazaj (sklep občnega zbora 15. nov. 1923). Zveza bo pomagala okraje ustanoviti in jih bo podpirala pri delu. Natančneje bo o tem pisal Vestnik v naslednjih številkah.

Sledeči načrt razdelitve v okraje razmislite in sporočite svoje izpreminj-valne predloge kmalu zvezi, a navedite za vsako zaželeno spremembo svoje razloge. Zveza bo kar največ upoštevala vaše utemeljene želje, saj ve, da se ne da nič izsiliti in marsikaj sami bolje veste. Če bi pa vendar pri končni ureditvi okrajev kakšne želje ne mogli zvezni odbor upoštevati, se ukloni-

te in potrpite, ker vsem ni moči vedno ustreči, če si zahteve posameznih društev nasprotujejo. Glavno je: ne prevelikih okrajev, povsod saj eno močno delovno društvo v okraju, krajevno skupaj spadajoči kraji v en okraj, pa ozir na ureditev sosednih okrajev.

Pošljite svoje predloge vsaj do 20. januarja zvezi. 2. številka Vestnika bo objavila nato obvezen načrt in začela sklicevati v posameznih okrajih ustanovne občne zборе. Tako dobimo do polletja življenja zmožne okraje v neprecenljivo korist naši prosveti.

(Razprto tiskani kraji bi bili sedeži okrajnega odbora.)

Jesenice, Rateče, Dovje, Kranjska gora, Kor. Bela.

Boh. Bistrica, Koprivnik, Srednja vas.

Bled, Boh. Bela, Gorje, Ribno, (Zasip). Radovljica, Begunje, Mošnje, Breznica, Brezje, Leše, Ljubno.

Kropa, Kamna gorica, Dobrava, Ovsišje.

Škofja Loka, Stara Loka, Žabnica, Bukovščica, Sora, Reteče.

Poljane, Trata, Žiri, Lučine, Črni vrh.

Zelezniški, Selca, Zali log, Št. Lenart, Dražgoše.

Kamnik, Komenda, Mekinje, Nevlje, Sela, Stranje, Tuhinj.

Mengeš, Dob. Domžale, Groblje, Homec, Radomlje, Rova, Vodice.

Moravče, Brdo, Ihan, Vrhpolje.

Št. Gothard, Blagovica, Čemšenik, Motnik.

Ljubljana, Frančiškani, Št. Jakob, Št. Peter, Šiška, Trnovo, Krekova prosveta,

Rokodel. društvo (odbor-kartel je že osnovan).

Moste, Hrušica, Šmartno ob Savi, Št. Jakob, Rudnik.

Vič, Brezovica, Dobrova, Polhov gradec. D. M. v Polju, Sostro, Dol, Dolsko, Sava, Sv. Helena.

Št. Vid nad Ljubljano, Črnuče, Dravljje, Ježica, Šmartno pod Šmajno goro, Preska.

Ig, Tomišelj, Preserje.

Vrhnika, Borovnica, Horjul, Podlipa, Sv. Jošt, Žažar.

Sp. Logatec, Gor. Logatec, Sv. trije Kralji, Rovte, Hotederšica.

Šmartno, Litijska, Prežganje, Javorje, Kresnice, Vače.

Zagorje, Radeče, Hrastnik, Medija-Izlake, Št. Lambert.

Višnja gora, Št. Jurij, Št. Vid pri Stični, Žalna, Šmarje, Krka.

Trebnje, Dobrnič, Sv. Križ nad Litijsko, Čatež, Mirna peč.

Št. Rupert, Mirna, Mokronog, Št. Janž, Tržišče, Trebelno.

Novo mesto, Prečina, Soteska, Stopiče, Šmihel, Toplice, Valta vas.

Sempeter, Brusnice, Šmarjeta.

Zužemberk, Zagradec, Ambrus, Ajdovec, Hinje, Sela pri Šumbreku.

Ribnica, Dolenja vas, Sodražica, Nova Štifta.

Vel. Lašče, Dobropolje, Sv. Gregor, Rob, Škocjan.

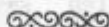
Kočevje, Osilnica, Fara pri Kostelu, Št. Jernej, Sv. Duh, Kostanjevica, Raka, Škocjan, Sv. Križ.

Cerklje, Leskovec, Krško, Boštanj.

Semič, Vinica, Črnomelj, Dragatuš, Metlika, Adlešiči, Lokvica, Podzemelj.

Cerknica, Begunje, Rakek, Sv. Trojica, Ulec, Planina.

Stari trg, Babno polje, Bloke, Grahovo, Loški potok.



Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru 6. decembra 1923.

Med 10. in 12. uro dopoldne je zborovalo 30 zastopnikov štajerskih prosvetnih društev pod predsedstvom predsednika Prosv. zveze vlč. g. dr. Hohnjeca, ki je uvodoma predaval o pomenu izobrazbe za ljudstvo.

Iz poročil gg. odbornikov navajamo 16 sej odbora, 130 št. opravičnega zapisnika (akti, dopisov ca 400), 2 okrožnici društvom z načrti in govori, 4 tabori mladine, 2 dekliska tečaja, na novo so osnovali osrednjo knjižnico (2605 knjig) in Ljudski oder (v mestu igra skoro tedensko, zunaj je gostoval štirikrat), 20 javnih predavanj v Mariboru, včla-

njenih je 178 društev z 8271 člani, mladeniških zvez 11 (182 članov), dekliskih 73 (4330 članic), pevskih odsekov 25, dramatičnih 18, tamburaških 10, ljudskih domov 11, dohodkov zveze 3504.90 Din, izdatkov 3075.70 Din, podpora marib. občine 1000 dinarjev, knjižnica posebej + 6662.75 Din, — 6802.60 Din, od duhovnikov je prejela v dar 640 knjig. Odbor je dobil absolutorij.

V imenu ljubljanske Prosv. zveze je pozdravil tajnik J. Hafner, ki je na željo odbora pojasnjeval razloge in naziranje, ki so bili ljubljanski zvezi merodajni pri spre-

membri pravil in sestavi poslovnika. Posebno je naglasil potrebo, da skrbita obe prosvetni zvezi za tako kooperacijo, ki bo pospeševala kulturno edinost obeh polovic Slovenije, ki jo politika trga na dvoje. To bi bilo najlažje doseči, če se taki kooperaciji položi temelj v enakimi pravili, poslovníkom in tiskovinami, kar bi lahko storil že ta občni zbor.

G. Stabej je pojasnil postanek in razvoj štajerske SKSZ, ki je bila prvotno prva slovenska mladeniška prosvetna organizacija, nato podzveza ljubljanske SKSZ, po l. 1909. pa čisto samostojna centrala štaj. izobraž. društev. Priporočil je obšnemu zboru, naj sprejme enaka pravila in poslovnik, kakor občni zbor SKSZ 15. nov. v Ljubljani, delokrog pa naj omeji na štajersko, Prekmurje in slov. Koroško (meje marib. škofije), do čim se razteza delokrog Prosvetne zveze v Ljubljani na celo državo. Po debati je občni zbor soglasno sprejel te predloge in tako

hvalevredno položil temelj kulturni edinosti Slovenije, ozir. katol. prosvetnih društev.

V odbor so bili izvoljeni gg.: dr. Hohnjec (predsednik), dr. Jeraj (tajnik), prof. Prijatelj, dr. Medved, Marko Kranjc, Kramberger, Stabej, Krošl, Mirt; za namestnike gg.: Gomilšek (prvi organizator slov. mladine), dr. Jerovšek, dr. Tratnik, Rezman; za preglednike gg.: dr. Kovačič, Bogovič, Zivortnik; v razsodišče gg.: dr. Leskovar, dr. Juvan, dr. Vraber, dr. Jankovič, dr. Močnik.

* * *

Vestnik SKSZ plačajo štajerska društva naravnost v Ljubljano. (Prosimo, da s čekom, ki ga prilagamo tej 1. številki Vestnika poravnate štajerska društva za Vestnik l. 1923. po 8 Din, za leto 1924. pa po 15 dinarjev. Kranjska društva so ga dobivala v l. 1923 na račun članarine, letos plačajo tudi po 15 Din, če žele več izvodov, ga dobe po 12 Din).



Iz društvenega življenja.

Predavanja Prosvetne zveze: Msgr. V. Šteska: vajencem na Rakovniku 4. novembra, v Slomškovi zvezi 16. novembra, v Rokodelskem domu 12. in 19. novembra, v Razoru dijakom 17. novembra, v stolni prosveti 26. novembra, v Krekovi prosveti 2. decembra, v Št. jakobski prosveti 2. decembra; I. Miklavčič: v Št. Rupertu na Dol; 2. decembra, J. Hafner: v Trbovljah 2. decembra.

Prosvetna zveza se je preselila v november 1923 v Vzajemno posojilnico poleg Uniona. Uraduje vsak delavnik od 9. do 12. in od 2. do 4. (navadno še do 6.) ure. Knjižnica začne šele v januarju zopet poslovati in sicer v času, ko je pisarna odprta in še ob ponedeljkih, četrtek in petkih od 5.—7. ure; dosedaj še ni začela obratovati, ker ni dobila potrebnih stojač za knjige. Vhod je pri zadnjih vratih proti Unionu, prostori v pritličju zadaj.

Pe novih tarifah kolekujte: vlogo (pršnjo) na oblasti s 5 Din, za odgovor (rešitev) priložite kolek za 20 Din, priloge po 2 Din.

Predavanja s skioptičnimi slikami. Zadnji čas so se tudi društva po deželi začela zanimati za poljudna predavanja s pomočjo skioptičnih slik. To je zelo razveseljivo; saj ta način predavanja snov zelo poživí in poslušalci sledijo govorniku z zanimanjem. Polne dvorane ljudi ob časih, ko je napovedano skioptično predavanje, dajo najboljše spričevalo za ta način izobraževanja. Zato bo Vestnik v eni prihodnjih številki obširneje izpregovoril o skioptikonu in njegovi uporabi, društva (odseki) pa naj že sedaj mislijo na to, kako bi zbrala potrebna sredstva, da bi si ga nabavila. (Stane okroglo 5000 D.)

Za predavanja potrebne slike ima na razpolago Zveza. Ravno za Božič je kupila 1300 novih na Dunaju in jih dobi te dni, tako da bo izbira zelo mnogovrstna.

Kdor si hoče slike izposoditi, mora priti osebno ponje in jih istotako osebno vrniti. — Izposojevalnina za enkratno uporabo znaša za vsako sliko 2 K. Izposojevalec jamči za slike in mora vsako poškodbo povrniti. Slike se morajo takoj po predavanju vrniti.

Za sedaj so na razpolago sledeče vrste: 1. Devica Orleanska (Jeanne d'Arc) 17 slik; 2. Francoska revolucija 58 slik; 3. Napoleonovo življenje in vojevanje 57 slik; 4. O astronomiji 52 slik; 5. Izkopnine v Pompejih 44 slik s tekstom; 6. Potovanje v sv. deželo 72 slik; 8. Gradnja dolenske železnice ter kraji in ljudje 80 slik (s tekstom); 9. Balkanska vojska l. 1912-13 150 slik; 10. Stari Rim 40 slik (s tekstom); 11. Potovanje po Dalmaciji in Bosni 38 slik; 12. Marijino življenje 59 slik; 13. Don Kihote 12 slik; 14. Lisica Zvitorepka 10 slik; 15. Robinzon 12 slik.

Večina teh slik ima velikost 8,5 × 8,5 centimetrov, nekaj jih je v izmeri 8,5 × 10 centimetrov, v vrsti: Potovanje v sv. deželo ima več slik velikost 9 × 12 cm.

Članarina za l. 1923 in Spominski list. Kljub večkratnim opominom v Vestniku in dvakratnim posebnim dopisom, je še vendar mnogo društev, ki še niso plačala članarine za l. 1923, četudi je svota 12,50 Din od društva naravnost smešno nizka. Vsa ta društva še enkrat prosimo, da nam dotični znesek nemudoma pošljejo s položnico, ki so jo prejeli.

Ravnatoko še dosti društev ni nakazalo zneskov za »Spominski list«, ki smo ga poslali društvom ob priliki letošnjega jubileja mil. g. škofa. Pričakujemo, da bodo tudi ti zneski čimpreje vplačani. Zaračunali smo društvom vsak list po 75 par in ga poslali v 25 oz. 50 izvodih, tako da prejme Zveza po 19 oz. 38 Din.

Da pa ne bo pomot, kdo je plačal in kdo ne, hočemo v naslednjem navesti vsa društva: 1. ki nam dolgujejo samo članarino, 2. ki nam dolgujejo samo Spominski list (članarino so plačala) in 3. ki dolgujejo oboje. Pri Spom. listu je navedeno tudi število izvodov, ki jih je društvo prejelo.

1. Društva, ki nam dolgujejo samo članarino: Ambrus, Adlešiči, Boh. Bela, Brezje, Blagovica, Begunje na Gor., Dobrova pri Ljublj., Dobračeva-Žiri, Hotedersica, Št. Janž na Dol., Št. Jurij na Dolenjskem, Krka, Kresnice, Litijski, St. Lambert ob juž. železnici, Ljubno na Gor., Loški potok, »Ljubljana« v Ljubljani, Motnik, Mirna peč, Novo mesto: Kt. društvo rokodel. pomočnikov, Podlipa, Radovljica, Sodražica, Suha: Ljudska knjižnica »Belca«, Sora, Stari trg pri Črnomlju, Sv. Trojica nad Cerknico, Trboje, Št. Vid nad Ljubljano, Ljudska knjižnica, Vinica.

2. Samo »Spominski list« so dolžna društva: Bled (25 izvodov), Čatež pod Zaplazom (25), Homec (25), Jesenice na Gor. (50), Sv. Jošt nad Vrhniko (25), Kostanjevica (50), Sv. Križ pri Litiji (25), Dol. Logatec (25), Metlika (25), Rovte nad Logatcem (25), Št. Rupert na Dol. (50), Srednja vas v Boh. (25), Trebelno (25), Vodice (50), Zagradec (25), Žužemberk (50).

3. Članarino po 12.50 Din in Spominski list dolgujejo: Borovnica 25 izv., Boh. Bistrica (50), Bloke (50), Babno Polje (25), Čemšenik (25), Dob (50), Sv. Gothard (25), Hinje (50), Ihan (25), Ig (25), Javorje (25), Društvo »Vodnik« Koprivnik (25), Š. Lenart nad Loko (25), Gor. Logatec (25), Lokvica pri Metliki (25), Trnovo-Krakovo v Ljubljani (25), Mir na Dol. (25), Podzemelj (25), Soteska (25), Šmarje (50), Šmarino na Posavju (25), Šmarjeta na Dol. (25), Tomišelj (25), Tržišče na Dol. (25), Toplice na Dol. (25), Višnja gora (25), Žalna (25), Zazar (25).

Upamo, da bomo dolžne zneske prejeli v najkrajšem času!

Proza.

LJUDSKI ODER

se je preselil iz I. v II. nadstropje Ljudskega doma in sicer v prostore, kjer se je nahajala preje SKSZ. Tajništvo posluje kakor do sedaj (vsak dan od 5. do 7. zvečer, razen nedelj in praznikov). Med tem časom izposojuje tudi igre in garderobo ter daje strankam infor-

macije in navodila. Izven teh ur sprejemajo za Ljudski oder v nujnih slučajih event. naročila tudi: Društvena nabavljalna zadruga v I. nadstr., nabiralnik Ljudskega odra pri vratih in pisarna Prosvetne zveze na Miklošičevi cesti 7.

Ljudski oder si je na novo nabavil in izposoja podeželskim odrom: »Okrog zemlje v 80 dneht«. Veseloigra v šestih slikah za samo moške vloge. Cena izvodu (s strojem pisana in mehko v platno vezana) 65 Din.

V kratkem izide nekaj popolnoma novih iger (deloma prevodi).

Opozarjamo na sklep občnega zbora 16. septembra: Društvom SKSZ, ki vplačajo letno 100 Din v sklad iger, se bodo igre izposojevale proti dosedanji izposojevalnini, ostalim društvom se izposojevalnina zviša za 100 odstotkov.

Vsi, ki si izposojate igre, garderobo itd. dajte odposlancu vedno s seboj pooblastilo s podpisom in društvenim žigom, da si sme dotična oseba za društvo (ki jamči za izposojene predmete!) izposoditi, kar društvo (odsek) želi. Brez tega pooblastila ne moremo ničesar posoditi. **Izposojevalni rok** za igre traja 3 tedne, za garderobo, baroke, rekvizite itd. pa 4 dni. Po preteku tega roka plačate še enkrat večjo izposojevalnino. Garderobo po pošti ne pošiljamo, marveč jo prevzamete vedno osebno pri Ljudskem odru. izposojevalnino plačate takoj, ko izposojene stvari prevzamete. Igre, ki jih naročate pisмено, pošiljamo običajno po poštnem povzetju.

Kaj dobimo v zalogi Prosv. zveze v Ljubljani? Članske znake (kos 10 Din, najmanj 12 po 9 Din), članske izkaznice (kos 50 p, članom se izstavijo za 1 Din), papirnate vence 4 m dolge (kos 10 Din), žakljevinu za kulise, 1.20 m široko (1 m 9 Din, nalepljeno z močnim papirjem 12 Din), zemljevid Slov. Maticе (generalna karta Slovenije, s knjigo vseh krajev) nalepljen in opremljen kot stenski zemljevid 130 × 100 cm (120 Din), Vestnik l. 1923 (št. 3–12; št. 1, 2, ki sta izšli kot priloga Slovincu, se ne dobita več — 8 Din, broš. 16 Din). Knjižice iz zaloge Prosv. zveze: Zbirka Ljudski oder št. 1. (Lovski tat in Erazem Predjamski) — 6 dinarjev, št. 2. (Stari in mladi — Medved) — 7 Din, Naša pota I. (predavanja) — 4 Din, II. zvezek. (Uvod v kršč. sociologijo — Ušeničnik A.) — 8 Din, Prekmurje (dr. Slavčič) — 10 Din. Poština posebej.

Še ta mesec založimo tudi nekatere poslovne potrebščine, po katerih večkrat povprašujejo društva.

Ali se še dobi Vestnik l. 1923? Še! Nevezan po 8 Din (3–12. št., 1. in 2. ni več, ker je izšla kot priloga »Slovincu«), vezan po 16 Din Din. Naročite!